

УДК 339.923

В.А. Вергун

О.А. Приятельчук

КОНТРОЛІНГ В СТРУКТУРІ МЕХАНІЗМУ ДЕОФШОРИЗАЦІЇ БІЗНЕСУ

Національна модель легалізації офшорних бізнес-операцій потребує активних дій держави та тісного співробітництва з міжнародними регуляторами з метою створення спільної законодавчої бази та гармонізації податкової системи, використання міжнародного досвіду деофшоризації економіки для покращення інвестиційного клімату і скорочення процесу національного відтоку капіталу в офшорні юрисдикції. Контролінг виступає дієвим інструментом оцінки, моніторингу, прогнозування та регулювання будь-яких процесів в сфері офшорної бізнес-діяльності, а також актуальним механізмом деофшоризації бізнесу. Основною метою статті є дослідження існуючого інструментарію контролінгових заходів в сфері деофшоризації бізнес-діяльності, а також оцінка міжнародного досвіду та ефективності його застосування і сучасних умов розвитку та трансформації глобального бізнес-середовища. Авторами узагальнено сучасну практику застосування контролінгових деофшорингових заходів, визначено основні напрями побудови комп'юторної регуляторної політики, виокремлено низку дієвих механізмів деофшоризації бізнесу. Позитивний досвід використання окремих інструментів регуляторними інститутами США, країн ЄС, Гонконгу та інших держав, а також практика реалізації програм ATAD, BEPS, FATF, FSB є, наразі, корисним матеріалом для побудови національної моделі антиофшорного регулювання.

Ключові слова: антиофшорне регулювання, інструменти, багатонаціональні корпорації, оподаткування, оптимізація.

DOI 10.34079/2226-2822-2021-11-22-25-34

Сучасною рисою побудови надійної системи засобів деофшоризації бізнесу є інтернаціоналізація та міжнародна кооперація в сфері контролінгу за офшорними операціями. Необхідність об'єднання зусиль шляхом ратифікації міжнародних конвенцій, коректування окремих норм національного законодавства, практичної імплементації та реалізації конкретних механізмів контролінгу за офшорними операціями та заходів деофшоризації бізнесу пояснюється глобальністю та масштабністю використання офшорних зон з метою відмивання грошей. Так, в усьому світі обсяги відмивання грошей становлять 2-5% світового ВВП; втрачені податкові надходження через ухилення від сплати податків лише в ЄС становлять 10% ВВП союзу (Shaxson, 2016). Окрім того, суттєва кількість економічних ресурсів, в результаті, здійснює відтік через легальні канали офшоризації бізнесу.

Наразі боротьба з відмивання грошей та ухиленням від сплати податків шляхом використання офшорних юрисдикцій може здійснюватися декількома способами:

- односторонній (з боку держави як основного регулятора), який полягає у посиленні санкцій та більш жорсткому, порівняно з закріплених у міжнародних конвенціях та деклараціях, переліку механізмів контролю офшорингового бізнесу (наприклад, США, що використовує т.з. stick method);
- багатосторонній, який передбачає залучення на добровільних засадах цілого ряду незалежних контрагентів, зокрема уряди, банки, посередники, юристи, нотаріуси, агенти

з нерухомості, правоохоронні органи, тощо. В довгостроковій перспективі такий підхід дозволить сформувати єдину інтегровану досконалу багатосуб'єктну систему контролінгу офшорингових операцій (т.з. carrot method). Подібний підхід передбачає не лише формування переліку суб'єктів такої багатокомпонентної системи з чітко розподіленими функціями та механізмами контролю, а й розробку системи заохочувальних заходів її функціонування;

- інформаційно-попереджувальний, який покладає на авторизованого суб'єкта-контролера функції регулятора на базі високого рівня поінформованості. Подібна практика реалізується в Нідерландах, де податковий орган, на основі опрацювання великого масиву інформації самостійно заповнює податкові декларації всіх бізнес-суб'єктів, навіть тих, що зареєстровані в офшорних юрисдикціях, надаючи їм можливість подальшого їх корегування. Однак максимальну ефективність подібної моделі можна досягнути лише за умови максимальної прозорості загальноєвропейської системи податкового декларування (Yu and Levy, 2010).

Підвищенню ефективності антиофшорного регулювання сприяє впровадження інноваційних технологій в сфері обробки даних (Hung, Contractor and Yi-Ju, 2022), що дозволяє здійснювати широкомасштабний обмін даними за умови дотримання принципу конфіденційності, притаманного сфері офшорингового бізнесу.

Нагальним завданням в сфері побудови досконалої системи контролінгу за офшоринговими операціями є гармонізація та колаборація антиофшорингової політики як між регіонами світу, так і окремими їх членами (зокрема, досі існують критичні протиріччя в національних моделях країн ЄС в сфері відмивання грошей через офшорингові юрисдикції). Окрім того, є потреба в формуванні загальновизнаного єдиного визначення офшорних компаній та офшорних юрисдикцій й створення прозорого списку даних центрів з їх подальшою звітністю (об'єднання національних баз даних в єдину міжнародну систему з метою підвищення рівня знань щодо методології офшорного бізнесу та прозорості діяльності офшорних компаній). Наразі досі не існує єдиного переліку офшорних юрисдикцій. А основний контроль над офшорними операціями здійснюють центральні банки окремих країн світу.

Відповідно до рейтингу Global Financial Integrity щороку збільшується обсяги незаконного відтоку капіталу. При цьому лідерами залишаються Китай (139 млрд.дол.на рік) та Росія (105 млрд.дол.на рік). Нині «брудні» гроші становлять близько 0,1% загальної суми електронних переказів у США; у глобальний обіг щоденно «вливається» близько 1 млрд дол. США кримінального капіталу, з них тільки у США від 100 до 200 млрд дол. щорічно. При цьому близько 45% потоків незаконно отриманих коштів закінчуються в офшорних фінансових центрах, а 55% – у розвинутих країнах світу. Подібна практика справляє украй негативний вплив на національні бюджети практично усіх країн світу, особливо тих держав, у структурі бюджетних надходжень яких вагому роль відіграє прибутковий податок корпорацій (IMF, 2013). Зокрема, щорічна сума недоотриманого країнами, що розвиваються, корпоративного прибуткового податку від застосування багатонаціональними підприємствами трансфертного ціноутворення та фальшивих рахунків-фактур оцінюється на рівні 157 млрд дол. США (Trevisanut, 2020).

Нелегальний відтік капіталу до офшорних юрисдикцій з України становить близько 12 млрд. дол. щорічно. Лідерами з зареєстрованими офшорними компаніями з українським капіталом є Кіпр (136 підприємств), Британські острови (50 компаній) та Сейшельські острови (20 фірм).

Однак посилення контролю над офшоринговими операціями мають відбуватись паралельно з послабленням існуючого податкового тягаря вітчизняної системи та полегшенням процедури податкової звітності в Україні. За усередненими показниками

час, затрачений на заповнення усієї документації, пов'язаної з підготовкою та поданням податкової звітності, становить 356 годин для України на протипагу Польщі (271 год.), Чехії (234 год.), Німеччина (218 год.), Швеція – (122 год) . В той же час, загальна ставка податку в Україні з урахуванням усіх видів фіскальних платежів становить 51,9% (Palan, 2016).

Лише за умови колаборації всіх механізмів деофшоризації бізнесу – контроль над операціями, зниження ставок податків, спрощення процедури податкового декларування, формування загальних баз даних, міжнародне співробітництво та обмін інформацією на регіональному та міжнародному рівнях дозволять уникнути таких негативних наслідків офшоризації бізнес-діяльності, як дестабілізація соціально-економічної ситуації, зниження інвестиційної привабливості економіки України та посилення впливу політико-правових ризиків.

Значний негативний вплив на економіку країни, фінансову безпеку та економічну стабільність загалом має надмірний відтік капіталу, що, переважно, здійснюється в напрямку офшорних юрисдикцій (Mahring, Wiener and Remus, 2018). Саму тому процес контролінгу офшорних операцій та деофшоризації активно розвивається як на національних, так і регіональних та міжнародному рівнях. Серед суттєвих кроків в даному напрямку можна виділити наступні:

- імплементація Європарламентом нових директив щодо регулювання офшорингових операцій та запобіганню відмивання грошей шляхом введення нових вимог до юридичних фірм, банків та інших фінансових установ щодо ведення реєстру кінцевих бенефіціарів їх клієнтів з подальшим наданням цієї інформації службам фінансового моніторингу;

- окремі офшорні юрисдикції (Британські Віргінські острови, Кіпр, Литва, Латвія, Люксембург, Нідерланди, Сейшели) з 2017 року почали частково розкривати фінансову інформацію з метою легалізації та забезпечення прозорості функціонування (Sikka, 2019);

- поглибився обмін інформацією та міжнародна співпраця й координація діяльності в сфері контролінгу офшорних операцій та поглиблення процесів деофшоризації бізнесу;

- активізація діяльності профільних міжнародних організацій в сфері міжнародного бізнесу з метою контролю, розробки та оновлення законодавчих норм регулювання офшорного бізнесу та обмеження відмивання коштів, а також моніторингу повноти їх реалізації.

Таким чином, механізми контролінгу та регулювання офшорингових операцій за цільовим призначенням можна розділити на: інструменти обмежувального характеру; інструменти стимулюючого характеру, які покликані переорієнтувати бізнес-суб'єктів на ведення бізнесу в умовах національного бізнес-середовища; допоміжні інструменти, які допомагають законним шляхом оптимізувати вигоди від використання офшорингових схем.

Обмежувальний інструментарій передбачає обмін інформацією з міжнародними організаціями щодо рахунків резидентів в іноземній валюті, укладання договорів про уникнення подвійного оподаткування, валютні обмеження, тощо. Інструментарієм стимулюючого характеру є оптимізація національного податкового режиму, формування сприятливого інвестиційного клімату, забезпечення високого рівня окупності інвестицій. Допоміжні інструменти включають створення власних офшорних зон, територій пріоритетного розвитку, а також використання офшорів з метою зовнішньоекономічної експансії, залучення додаткових іноземних інвестицій, отримання більш широкого доступу до фінансових ресурсів.

Активна співпраця державних органів та міжнародних інститутів з використанням цілого спектру зазначених інструментів та механізмів контролінгу офшорингових

операцій дозволяє як стимулювати бізнес-діяльність, отримувати ефекти соціально-економічного розвитку, наповнювати скарбницю податковими платежами, так і, одночасно, виявляти схеми ухилення від сплати податків.

Успішним прикладом подібного поєднання рис класичного міжнародного фінансового центру та офшорингової юрисдикції є Гонконг. Високий рівень правової культури, прозорість звітності, тісна співпраця національних та міжнародних регуляторних інститутів одночасно з низьким рівнем оподаткування (17,5% податок на дохід та 0% податок на дивіденди, відсотки та приріст капіталу) активізував залучення капіталу, підвищення бізнес-активності за умови забезпечення високого рівня довіри до даної офшорної юрисдикції та суб'єктів господарювання, що її використовують (Jayaraman and others, 2013).

Таким чином, процес деофшоризації економіки являє собою сукупність взаємодіючих інструментів, що функціонують через налагоджену ефективну комунікаційну систему між суб'єктами господарювання, національними, регіональними та міжнародними контролюючими інституціями з метою оптимізації державної податкової системи, прозорості офшорингових операцій, запобіганню відтоку капіталу та одночасного, залучення іноземних інвестицій.

Характеризуючи досягнуті успіхи світової спільноти у сфері контролінгу за офшорними операціями, наголосимо, що нині у світовій практиці чітко виокремлюються національний, регіональний і міжнародний його рівні. Вони відрізняються як за переліком регуляторно-моніторингових інституцій та спектром їх функціональних повноважень, так й інструментарієм протидії несумлінній податковій практиці і податковому шахрайству (Zeev, 2017). Принагідно також відзначити докорінну зміну в останнє десятиліття ключових підходів до розбудови системи контролінгу за офшоринговими операціями: якщо раніше функціональні повноваження у цій царині були закріплені виключно за національними урядами, то нині всі ми є свідками розбудови глобальної моніторингової системи за участі міжнародних організацій і регіональних інтеграційних об'єднань. Це дає підстави говорити не тільки про перетворення деофшоризації у загальносвітовий економічний тренд, але й її системну політизацію. Ключовими формами прояву такої політизації є орієнтація національних політик, з одного боку, на нарощування бюджетних доходів способом удосконалення податкового законодавства, а з другого – на здобуття повної незалежності на міжнародній арені на основі зміцнення економічної безпеки країн, протидії відмиванню «брудних» грошей і фінансування тероризму.

Що стосується міжнародного рівня, то ключовими інститутами регулювання офшорних операцій є на сьогоднішній день ОЕСР, Міжнародна група з протидії відмиванню «брудних» грошей (ФАТФ) (англ. – Financial Action Task Force on Money Laundering – FATF), Міжнародний валютний фонд, Рада фінансової стабільності (англ. – Financial Stability Board – FSB). Характеризуючи діяльність цих інститутів, слід насамперед відзначити ключовий їх регуляторний інструментарій, а саме: підвищення прозорості офшорного бізнесу; обов'язкове розкриття інформації про власників зареєстрованих офшорних компаній; підтримка міждержавного співробітництва країн-учасниць у сфері оподаткування корпоративного сектору й обміну податковою інформацією; протидія відмиванню нелегальних доходів і фінансування тероризму (Carriere-Swallow, Magud and Yezep, 2018).

Новітнім інструментом глобальної політики деофшоризації виступив розроблений Організацією економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР) та країнами Великої двадцятки (G20) проєкт Розмивання оподаткованої бази й виведення прибутку з-під оподаткування (англ. Base erosion and Profit Shifting (BEPS)) – план боротьби з ухиленням від оподаткування та виведенням грошей в офшори.

BEPS стосується стратегій податкового планування, у яких використовуються прогалини та невідповідності національних і міжнародних правил оподаткування для штучного перенесення прибутків до місць із низькими податками чи без оподаткування, у яких економічна діяльність відсутня або мінімальна. Це призводить до зменшення або ліквідації податку на прибуток підприємств. BEPS впливає на всі країни, проте є особливо важливим для країн, що розвиваються, через їх велику залежність від податку на прибуток підприємств, особливо для мультинаціональних корпорацій. Плюси BEPS очевидні й покликані раз і назавжди подолати практику розмивання оподаткованої бази й виведення прибутку з-під оподаткування, що існує десятиліттями, та подолати офшоризацію в глобальному сенсі (Bernard and others, 2020).

Окрім того, до сучасних основних тенденцій у податковому законодавстві європейських держав належать:

- запровадження положень Директиви ЄС щодо запобігання уникненню оподаткування (ATAD I і ATAD II) та набрання ними чинності, зокрема:

- ATAD I – введено в дію: (1) правила контрольованих іноземних компаній (Controlled foreign Companies – CFC або КІК), що належать до якісно нового принципу обміну податковою інформацією між державами, банками та податковими органами; (2) загальні антиухильні норми (GAAR); (3) додаткові обмеження щодо відрахування відсотків за позиками (правило EBITDA); (4) виїзді правила оподаткування;

- ATAD II – перебувають на стадії імплементації: (1) податок під час переведення активів (exit tax); антигібридні правила (hybrid mismatch);

- часткове скасування положень щодо звільнення від податку у джерела виплати (наприклад, під час виплати доходу компаніям із низькоподаткових юрисдикцій (low tax / black listed);

- введення вимог за рівнем присутності (substance requirements);

- набрання чинності Багатосторонньою конвенцією про виконання заходів, які стосуються угод про оподаткування, з метою протидії розмиванню бази оподаткування та виведенню прибутку з-під оподаткування (Multilateral Convention to Implement Tax Treaty Related Measures to Prevent Base Erosion and Profit Shifting – MLI).

Внаслідок застосування даних заходів деофшоризації багато бенефіціарів вже зараз зіткнулися з різними проблемами класичних офшорних компаній та їхніх банків в Європі, а саме: розкриття реєстрів бенефіціарних власників іноземних компаній; відмова у відкритті рахунку в залежності від місця реєстрації компанії; банківські перевірки і посилений моніторинг транзакцій між офшорами; блокування коштів; примусові закриття рахунків.

Позитивною є практика США за умов даної кон'юнктури, які взяли курс на створення альтернативних офшорам сприятливих умов ведення бізнесу, які б спонували контрагентів відмовлятися від практики офшорингового бізнесу на користь реєстрації в США. Зокрема, серед основних переваг такої діяльності бенефіціарам пропонується: надійна правова система; великий вибір штатів; міжнародне визнання; найбільший ринок товарів і послуг, адже США впевнено посідають перше місце за економікою серед усіх країн світу; створення робочих місць (не лише для резидентів США); успіх на Амазон та можливість масового заробітку в інтернеті; зниження податків; стабільна банківська система; приватність персональних даних, тощо.

Окремим інструментом контролінгу офшорних операцій та деофшоризації бізнес-процесів виступають податкові амністії, що практикуються, наразі в ряді промислово розвинених країн. Виключна важливість податкових амністій як інструменту деофшоризації національних економік обумовлена їх орієнтацією, з одного боку, на державне стимулювання добровільної сплати економічними суб'єктами податків, декларування прихованих за кордоном грошових активів та їх включення у легальний

економічний обіг, а з другого – на кримінальне переслідування тих агентів, які ухиляються від виконання своїх податкових зобов'язань, навіть за умов запровадження знижених податкових ставок (Leuz and Wysocki, 2016). Доцільно зауважити, що з-поміж існуючих у міжнародній практиці варіантів податкової амністії найбільш поширеними є їх проведення у межах усієї держави чи її окремих регіональних утворень; включення в амністійні процедури різних видів податків (податку на додану вартість, податку з доходів фізичних осіб, корпоративного прибуткового податку тощо) чи податкових заборгованостей – об'єктів судових спорів та невиявлених національними податковими органами (Korinek and Sandri, 2016).

В якості прикладу наведемо, зокрема, Італію, яка в останні два десятиліття зазнала дві хвилі податкової амністії: у 2003-2014 рр. і 2016-2017 рр. Якщо у першу хвилю заходи податкової амністії були поширені на банківські рахунки, фінансові активи і кошти у сейфах італійських податкових резидентів; то друга хвиля включала комплексні заходи щодо сплати ними повного розміру податкових платежів, дворазового зменшення розміру штрафних санкцій за дотримання нормативних вимог щодо переказу активів, а також надання податковим резидентам країни права самостійного оцінювання розміру податкових зобов'язань. Так, згідно Декрету про легалізацію, заявник повинен був сплатити 2,5% від задекларованої вартості своїх активів, або ж придбати державні цінні папери на суму 12% їх вартості в обмін на одержання від податкових органів спеціальних «сертифікатів конфіденційного внеску» з гарантіями повної конфіденційності податкових резидентів, їх звільнення від подання декларацій, сплати податкових заборгованостей й аудиту грошових ресурсів (Eguren, 2016). Про досягнуті Італією успіхи у проведенні податкових амністій свідчать такі дані: вже під час першої хвилі амністії до державного бюджету було повернуто близько 4 млрд євро, а загальна сума задекларованих податковими резидентами доходів перевищила 60 млрд дол. США.

Ще один приклад ефективно проведеної податкової амністії демонструє Ірландія, де її програма з кінця 1980-х років була поширена на повернення до бюджету податкових заборгованостей з податку на корпоративний прибуток без впровадження відносно податкових резидентів жорстких санкційних інструментів і кримінального переслідування. На тлі збереження доволі жорстких умов проведення податкової амністії до державного бюджету було перераховано 1,5 млрд дол. США та виявлено майже 4 тис платників податків, що ухилялись від виконання своїх податкових зобов'язань.

Окремим інструментом національних систем антиофшорного регулювання виступає контроль над використанням багатонаціональними корпораціями (БНК) трансфертного ціноутворення. Даний інструмент національного регулювання офшорних операцій пов'язаний з реалізацією комплексу заходів щодо: недопущення маніпуляцій багатонаціональних компаній з трансфертними цінами у цілях мінімізації корпоративних податкових зобов'язань та усунення загроз «розмивання» податкової бази у рамках різних податкових юрисдикцій.

На міжнародному рівні контроль за трансфертним ціноутворенням здійснюється такими інструментами як:

- перевірка встановлених асоційованими компаніями цін, що не відповідають принципу «витягнутої руки» (arm's length principle), згідно якого цінові умови внутрішнь окорпоративних угод мають визначатись на базі цін аналогічних господарських трансакцій, що реалізуються в аналогічних умовах. Відтак – даний принцип забезпечує рівність правил прибуткового оподаткування для міжнародних холдингових груп компаній, уникнення створення податкових переваг для окремих економічних суб'єктів та стимулює розвиток міжнародної торгівлі й інвестиційної діяльності (Robinson, 2018);
- перевірка сумісності угод на предмет наявності ознак майна, наданих послуг, виконуваних контрагентами договірних умов та ін.;

- перевірка методів визначення трансфертних цін на основі методів порівнянних неконтрольованих цін, цін перепродажу, цін «витрати плюс», розподілу прибутків, трансакційної чистої маржі.

Висновки. На сьогодні найбільшою ефективністю характеризуються національні системи деофшоризації бізнесу в силу більш жорстких їх податкових юрисдикцій, усталеності моніторингових процедур відслідковування транскордонного руху капітальних ресурсів, наявності дієвого офіційного і неофіційного інструментарію персоніфікації капіталу, а також виявлення, контролю й ідентифікації його бенефіціарних власників. Даний факт має орієнтувати світову спільноту до докорінної трансформації глобальної системи оподаткування корпоративних доходів у бік розбудови так званої унітарної моделі оподаткування. Остання повинна бути спрямована на забезпечення ефективного оподаткування доходів БНК за місцем ведення їх економічної діяльності та створення вартості (тобто там, де генеруються доходи і вхідні фінансові потоки компаній), на протизагу домінуючого нині критерію локації їх звітування про прибутки і збитки. Інакше кажучи, кожна БНК має звітувати про отриманий консолідований прибуток у розрізі усіх своїх структурних підрозділів за усіма країнами їх локалізації. У такий спосіб національним урядам приймаючих країн має бути надане повне право оподатковувати корпоративні доходи відповідно до масштабів економічної діяльності дочірніх компаній БНК та розміру отриманого ними прибутку.

Подібні практики свідчать про можливість та доцільність формування ефективної національної системи бізнес-діяльності як ефективного методу деофшоризації. Наразі пануюча у глобальних умовах інституційна система регулювання офшорних операцій характеризується чітко вираженою фрагментарністю. Її репрезентує ціла низка інституцій національного, регіонального і глобального рівнів, кожна з яких має у своєму регуляторному арсеналі специфічні механізми й інструменти, формати й інституційні платформи деофшоризації міжнародного бізнесу. Незважаючи на досягнуті успіхи зазначених організацій у сфері розбудови міждержавного обміну податковою інформацією, зниження банківської таємниці та зростання рівня транспарентності операцій офшорних зон, вони реалізують певною мірою автономну й не узгоджену на наднаціональному рівні політику деофшоризації, з акцентуванням головного регуляторного впливу на тому чи іншому аспекті функціонування офшорних юрисдикцій.

За таких умов ключовим стає питання щодо розбудови у глобальних координатах централізованої системи боротьби з податковими офшорними юрисдикціями на основі об'єднання зусиль зазначених інститутів у боротьбі з несумлінними податковими практиками і податковим шахрайством бізнес-структур; усунення дублювання їх функціональних компетенцій; узгодження на міжнародному рівні кодексу професійної поведінки компаній, здатної забезпечити повну транспарентність прав власності на активи та їх кінцевих власників; а також запровадження у світову економічну практику унітарної моделі оподаткування корпоративних прибутків та досягнення глобального консенсусу щодо застосовуваної методики ідентифікації податкової бази. І хоч це пов'язано зі значними політичними й адміністративними труднощами, однак об'єктивно вимагає посилення глобальної координації міждержавного співробітництва у царині розбудови повноцінної системи регулювання офшорних операцій.

Бібліографічний список

Bernard, A.B., Fort, T.C., Smeets, V. and Warzynski, F., 2020. Heterogeneous globalization: offshoring and reorganization. *National bureau of economic research*. [online] Available

- at: <<https://www.nber.org/papers/w26854>> DOI: 10.3386/w26854 [Accessed 3 October 2021].
- Carrière-Swallow, Y., Magud, N.E. and Yépez, J.F., 2018. No Pain, All Gain? Exchange Rate Flexibility and the Expenditure-Switching Effect. *IMF Working Papers*, WP/18/213.
- Eguren, M.F., 2016. Exchange Rate Regimes and Current Account Adjustment: An Empirical Investigation. *Journal of International Money and Finance*, 65(C), pp.69-93.
- Hung, T.M., Contractor, F. and Yi-Ju, Lo, 2022. Manage the value and liability of offshoring innovation. *International Business Review*, 31(2). DOI: <https://doi.org/10.1016/j.ibusrev.2021.101923>
- Jayaraman, V., Narayanan, S., Luo, Y. and Swaminathan, J.M., 2013. Offshoring Business Process Services and Governance Control Mechanisms: An Examination of Service Providers from India. *Production and operations management*, 22(2), pp.314-334. DOI: <https://doi.org/10.1111/j.1937-5956.2011.01314.x>
- Key aspects of macroprudential policy, 2013. *International Monetary Fund (IMF)*. [online] Available at: <<https://www.imf.org/external/np/pp/eng/2013/061013b.pdf>> [Accessed 15 December 2021]
- Korinek, A. and Sandri, D., 2016. Capital controls or macroprudential regulation? *Journal of International Economics*, 99(S1), pp. 27–42. DOI: 10.1016/j.jinteco.2016.02.001
- Leuz, C. and Wysocki, P.D., 2016. The Economics of Disclosure and Financial Reporting Regulation: Evidence and Suggestions for Future Research. *Journal of Accounting Research*, 54, pp.525–622. DOI: <https://doi.org/10.1111/1475-679X.12115>
- Mahrng, M., Wiener, M. and Remus, U., 2018. Getting the control across: Control transmission in information systems offshoring projects. *Information System Journal*, 28(4), pp.708-728. DOI: <https://doi.org/10.1111/isj.12155>
- Palan, R., 2016. *The Offshore World: Sovereign Markets, Virtual Places, and Nomad Millionaires*. London: Cornell University Press.
- Robinson, G., 2018. Beyond the usual suspects: A global analysis of global finance *Articulo - Journal of Urban Research*. [online] Book Reviews. Available at: <<https://doi.org/10.4000/articulo.3545>> [Accessed 5 November 2021].
- Shaxson, N., 2016. *Treasure Islands: Uncovering the Damage of Offshore Banking and Tax Havens*. New York: St. Martin's Griffin.
- Sikka, P., 2019. *The Role of Offshore Financial Centers in Globalization*. [online] Available at: <<https://www.taxjustice.net/cms/upload/pdf/WP03-02.pdf>> [Accessed 15 July 2021].
- Trevisanut, S., 2020. Decommissioning of offshore installation: a fragmented and ineffective international regulatory framework. In: C. Banet, ed. *The Law of the Seabed*. Leiden; Boston: Brill Nijhoff, pp.431-453. DOI: https://doi.org/10.1163/9789004391567_020
- Yu, K.-H. and Levy, F., 2010. Offshoring Professional Services: Institutions and Professional Control. *An International Journal of employment Relations*, 48, pp.758-783. DOI: <https://doi.org/10.1111/j.1467-8543.2010.00812.x>
- Zeev, B.N., 2017. Capital controls as shock absorbers. *Journal of International Economics*, 109, pp.43–67. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jinteco.2017.08.004>

References

- Bernard, A.B., Fort, T.C., Smeets, V. and Warzynski, F., 2020. Heterogeneous globalization: offshoring and reorganization. *National bureau of economic research*. [online] Available at: <<https://www.nber.org/papers/w26854>> DOI: 10.3386/w26854 [Accessed 3 October 2021].
- Carrière-Swallow, Y., Magud, N.E. and Yépez, J.F., 2018. No Pain, All Gain? Exchange Rate Flexibility and the Expenditure-Switching Effect. *IMF Working Papers*, WP/18/213.
- Eguren, M.F., 2016. *Exchange Rate Regimes and Current Account Adjustment: An Empirical*

- Investigation*. Journal of International Money and Finance. 2016, vol. 65(C), pp. 69-93.
- Hung, T.M., Contractor, F. and Yi-Ju, Lo, 2022. Manage the value and liability of offshoring innovation. *International Business Review*, 31(2). DOI: <https://doi.org/10.1016/j.ibusrev.2021.101923>
- Jayaraman, V., Narayanan, S., Luo, Y. and Swaminathan, J.M., 2013. Offshoring Business Process Services and Governance Control Mechanisms: An Examination of Service Providers from India. *Production and operations management*, 22(2), pp.314-334. DOI: <https://doi.org/10.1111/j.1937-5956.2011.01314.x>
- Key aspects of macroprudential policy, 2013. *International Monetary Fund (IMF)*. [online] Available at: <<https://www.imf.org/external/np/pp/eng/2013/061013b.pdf>> [Accessed 15 December 2021].
- Korinek, A. and Sandri, D., 2016. Capital controls or macroprudential regulation? *Journal of International Economics*, 99(S1), pp. 27–42. DOI: 10.1016/j.jinteco.2016.02.001
- Leuz, C. and Wysocki, P.D., 2016. The Economics of Disclosure and Financial Reporting Regulation: Evidence and Suggestions for Future Research. *Journal of Accounting Research*, 54, pp.525–622. DOI: <https://doi.org/10.1111/1475-679X.12115>
- Mahring, M., Wiener, M. and Remus, U., 2018. Getting the control across: Control transmission in information systems offshoring projects. *Information System Journal*, 28(4), pp.708-728. DOI: <https://doi.org/10.1111/isj.12155>
- Palan, R., 2016. *The Offshore World: Sovereign Markets, Virtual Places, and Nomad Millionaires*. London: Cornell University Press.
- Robinson, G., 2018. Beyond the usual suspects: A global analysis of global finance *Articulo - Journal of Urban Research*. [online] Book Reviews. Available at: <<https://doi.org/10.4000/articulo.3545>> [Accessed 5 November 2021].
- Shaxson, N., 2016. *Treasure Islands: Uncovering the Damage of Offshore Banking and Tax Havens*. New York: St. Martin's Griffin
- Sikka, P., 2019. *The Role of Offshore Financial Centers in Globalization*. [online] Available at: <<https://www.taxjustice.net/cms/upload/pdf/WP03-02.pdf>> [Accessed 15 July 2021]
- Trevisanut, S., 2020. Decommissioning of offshore installation: a fragmented and ineffective international regulatory framework. In: C. Banet, ed. *The Law of the Seabed*. Leiden; Boston: Brill Nijhoff, pp.431-453. DOI: https://doi.org/10.1163/9789004391567_020
- Yu, K.-H. and Levy, F., 2010. Offshoring Professional Services: Institutions and Professional Control. *An International Journal of employment Relations*, 48, pp.758-783. DOI: <https://doi.org/10.1111/j.1467-8543.2010.00812.x>
- Zeev, B.N., 2017. Capital controls as shock absorbers. *Journal of International Economics*, 109, pp.43–67. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jinteco.2017.08.004>
- Стаття надійшла до редакції 12.10.2021.

V. Verhun

O. Pryiatelchuk

CONTROL IN THE STRUCTURE OF BUSINESS DEOFFSHORIZATION MECHANISM

The national model of legalization of offshore business operations requires active actions of the state and close cooperation with international regulators to create a common legislative framework and harmonize the tax system, use the international experience of de-offshoring the economy to improve the investment climate and reduce the process of national capital outflow to offshore jurisdictions. Controlling acts as an effective tool for assessment, monitoring, forecasting and regulation of any processes in the field of offshore business activities, as well as it is an actual mechanism for business de-offshorization. The main goal of

the article is both to research the existing toolset of controlling measures in the field of de-offshoring of business activities, and to evaluate the international experience and effectiveness of its application and modern conditions of development and transformation of the global business environment. The authors summarized the modern practice of applying controlling de-offshoring measures, identified the main directions of building a compiler regulatory policy, singled out several effective mechanisms of business de-offshoring. The positive experience of using certain tools by the regulatory institutions of the USA, EU countries, Hong Kong, and other countries, as well as the practice of implementing the ATAD, BEPS, FATF, FSB programs is currently useful material for building a national model of anti-offshore regulation.

Key words: *anti-offshore regulation, tools, multinational corporations, taxation, optimization.*